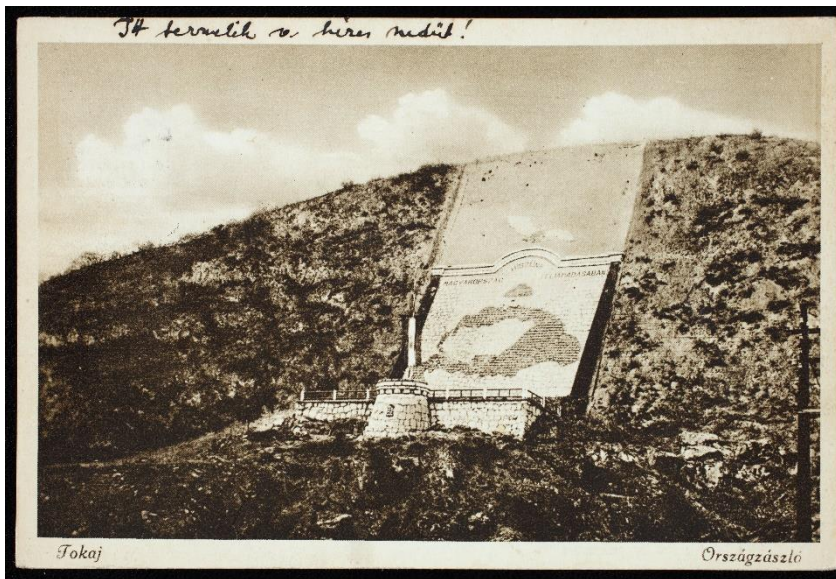

27. Tokaji Országzászló Emlékmű

Kategória: épített környezet,
kulturális örökség

Az érték helyszínének leírása, rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

A tokaji országzászlót 1934. szeptember 8-án avatták fel a község lakói áldozatkészségének jóvoltából, amely elhelyezkedéséből adódóan az egyik legszebb az országban. Gyönyörű helyen, a vasútállomással szemben a Kopasz-hegy oldalában épült meg Balázs János tokaji állomásfőnök vezetésével Kalocsay Imre pályamester tervei alapján. A mintegy két esztendeig tartó előmunkálatok után délelőtt 11 órakor vette kezdetét az avatási ünnepség. Természetesen Urmánczy Nándor, az országzászló mozgalom alapítója is képviseltette magát az eseményen, nagy hatású beszédét követően Lázár Miklós országgyűlési képviselő szólt az egybegyűltekhez, utána pedig Bernáth Aladár, Zemplén vármegye alispánja osztotta meg gondolatait a jelenlévőkkel, megragadóan érzékeltetve az országzászló szimbolikus jelentőségét. Újhelyi Sándor debreceni MÁV vezérigazgató szavai után az emigráns magyarországi Bosnyák Frontkomité elnöke, Hadzsi Muszics Hasszán herceg ostromozta szenvedélyes hangnemben a trianoni diktátumot. Az ünnepség Ungváry Gyula református tanító megindító szavallatával zárult. A nem sokkal később rendezett ünnepi ebéden Bernáth Aladár mondott köszöntőt Magyarország kormányzójának tiszteletére, ami után számos hazafias hangvételi beszéd is elhangzott.

A korabeli képeslapok tanúsága szerint az emlékmű részét képezte egy kővel kirakott, körülbelül 14 méter hosszúságú és szélességű támfal, amelyen a történelmi Magyarország kontúrjai látszódtak fekete színnel, benne fehérrel pedig Csonka-Magyarország határai lettek feltüntetve. Hazánk 5 nagy folyója (Duna, Tisza, Dráva, Száva, Maros) kék színnel jelent meg rajta. A térképábrázolások felett a hármas halmon nyugvó kettős kereszt helyezkedett el,

alatta pedig kis változtatással a Magyar Hiszekegy utolsó sora („*Hiszünk Magyarország feltámadásában!*”) üzent a nemzet fohászát a Teremtőhöz a szebb magyar jövő eljöveteleért. Felette a magyarság ősi szimbóluma a turulmadár helyezkedett el, kiterjesztett szárnyival óvva az emlékművet. Előtte állt az országzászló, talapzatát egy kőből kirakott bástya alkotta, rajta a magyar címerrel. Az 1940-es es években sok más trianoni emlékhelyhez hasonlóan a tokajit is elbontották, támfalára pedig 1973-ban Tenkács Tibor festőművész vasból készített szüreti jelenetet bemutató alkotása került. A Tokaji Országzászlóért Egyesület felvetésére 2012-ben helyezték át Tenkács Tibor művét a Hősök tere 1. szám alatti ház falára, ahol mind a mai napig megtekinthető. Két éven keresztül egy az országzászló eredeti állapotát ábrázoló molinó lett elhelyezve az emlékmű támfalán, hogy tudomására hozza mindenkinek, nemsokára megkezdődik a felújítása. Újbóli felavatása 2013. június 4-én történt meg. A Tokaji Országzászlóért Egyesület Mankovits Tamás iparművész tervei alapján a Nemzeti Kulturális Alaptól kapott támogatás segítségével tudta megvalósítani az emlékhely helyreállítását, így a városunkba vonattal érkező látogatók nap mint nap meg tudják csodálni Tokaj eme jellegzetes, szép építményét. Fontos szerepet töltött be a lakosság nemzettudatának megőrzésében. Városképileg meghatározó jelentőségű. 2016-ban a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Értéktár Bizottság épített környezet szakterületi kategóriában a „Kincseink-Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Értékdíjjal” tüntette ki.

A települési értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája:

Országos Széchényi Könyvtár gyűjteménye

Kocsis Lajos: „A magyar fájdalom és a magyar vágyakozás szimbólumai” Országzászlók a trianoni Magyarországon (1928-1938). Magyar a Magyarért Alapítvány, Tokaj, 2020.

Tokaji hírek. XXIV. Évfolyam 1. szám

A Tokaji M. Kir. Áll. Polg. Fiú-és Leányisk. Értesítője az 1934-35-ös tanévről

Demján Szabolcs-Makoldi Miklós-Mankovits Tamás: Tokaj és környéke értékei. Magyar a Magyarért Alapítvány, Tokaji Pap Miklós Népfőiskola, Budapest, 2018.